

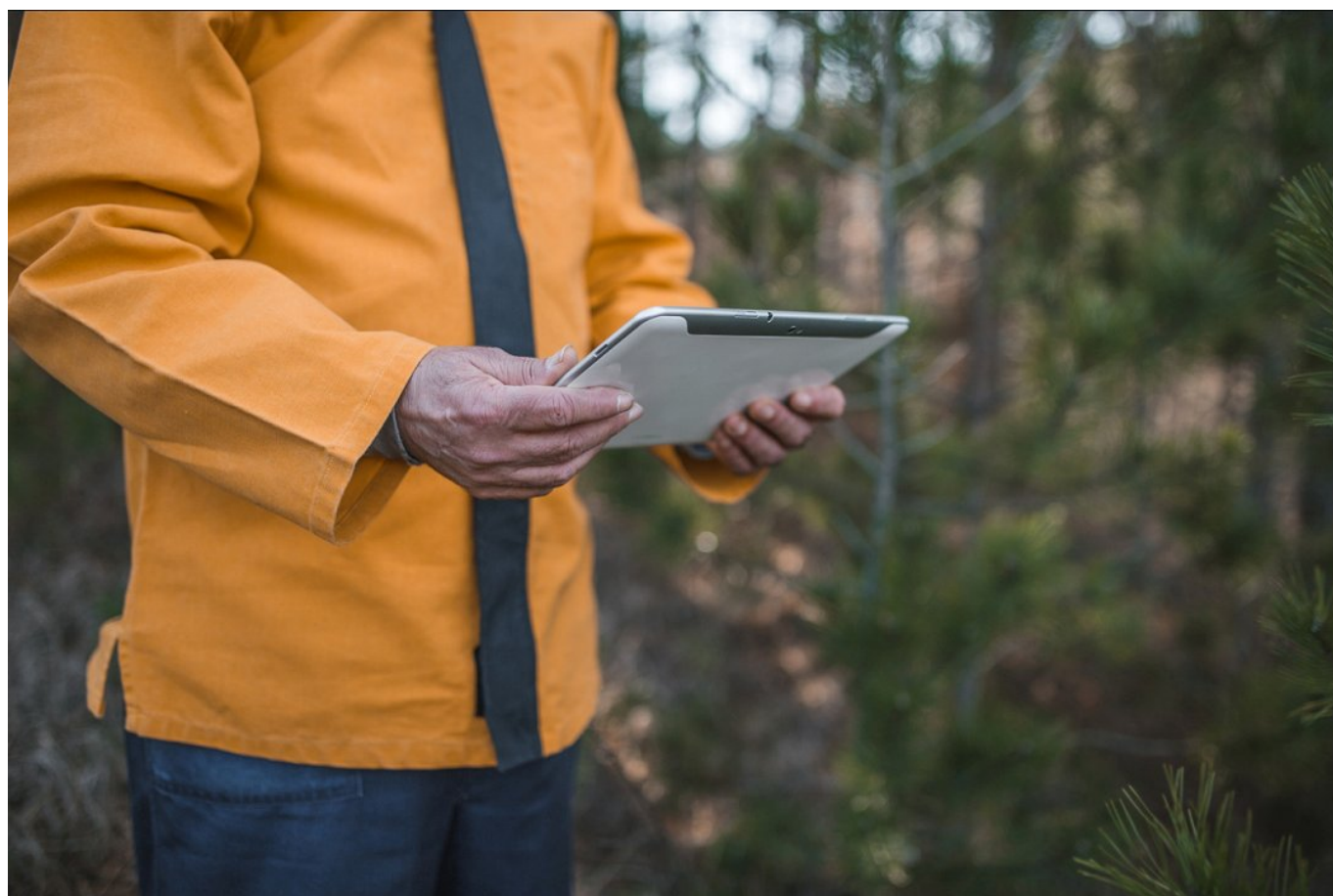
Uredba EUDR vnovič prestavljena za eno leto, sprejete tudi nove poenostavitve

Matjaž Dovečar, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Tomaž Remic, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo in lovstvo

Objavljeno na spletu 18.12.2025 (<https://doi.org/10.20315/IG.2025.0057>)

Izvajanje uredbe (EU) 2023/1115 o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov (v nadaljevanju uredba EUDR), se že drugič prestavlja za eno leto. Poleg tega so sprejete tudi nekatere poenostavitve,

ki ob ohranjanju visokih okoljskih ciljev zmanjšujejo zahteve za kmete, lastnike gozdov in podjetja. Po vnovičnem daljšem obdobju negotovosti je dodatno časovno okno dobrodošlo, predvsem za prilagoditve in načrtovanje poslovanja, digitalizacijo sledljivosti ter vzpostavitev notranjih evidenc. V prispevku odgovarjamo tudi na nekatere izzive, s katerimi se v pripravljalnem obdobju soočajo slovenska podjetja.

Vzroki za nov časovni potek in poenostavitve

Pričakovani zapleti s preobremenjenim informacijskim sistemom (v nadaljevanju IT-sistem), obsežne administrativne in finančne obremenitve ter vprašanja sorazmernosti so bili glavni razlogi, da je Evropska komisija (v nadaljevanju EK) 21. oktobra 2025 objavila uradni predlog sprememb uredbe EUDR (Evropska komisija, 2025a; Euractiv, 2025a), pri čemer bi časovnica izvajanja vsaj za velike operaterje oz. podjetja ostala nespremenjena. Predlagana je bila kasnejša časovnica za ostala podjetja, saj je bilo pričakovano število vseh izjav o potrebni skrbnosti (v nadaljevanju DDS) ob hkratnem začetku uporabe uredbe EUDR za vse zavezance več kot desetkrat večje od prvotnih ocen (STA, 2025). To bi lahko vodilo v negotovost pri delovanju nadzornih organov in motnje za uporabnike, morebitne posledice pa bi vplivale na celotne dobavne verige.

Ne glede na stališče EK glede časovnice pa so države članice EU skupaj s Svetom EU ter Evropskim parlamentom konec novembra izglasovale enoletno preložitev izvajanja EUDR za vsa podjetja (Evropski svet, 2025; Euractiv, 2025b). Za preložitev uveljavitve si je aktivno prizadevala tudi Slovenija skupaj z več državami članicami EU (MKGP, 2025a), pri čemer pričakuje tako ambicioznost okoljskih ciljev kot tudi izvedljivost na terenu (MKGP, 2025b).

Ključne decembrske novosti EUDR

Ena najpomembnejših novosti je zmanjšana obveznost glede sledljivosti surovin in proizvodov – izjavo o potrebni skrbnosti (v nadaljevanju DDS) bodo morali oddati samo subjekti, ki prvi dajo izdelek na trg EU (t. i. »upstream« operaterji). Zadostovala bo ena sama oddaja DDS v IT-sistem na vstopni točki izdelka na trg EU. Potrebno bo posredovanje in petletno hranjenje referenčne številke prvemu v dobavni verigi, naprej pa to ne bo več obvezno (Evropski svet, 2025; Evropska komisija, 2025b; MKGP, 2025b). Poleg tega bodo mikro in mali primarni proizvajalci oddajali poenostavljeno, enkratno izjavo v IT-sistem (Evropska komisija, 2025b). Tako bo lahko npr. lastnik gozda enkrat letno vložil izjavo za celoten načrtovan letni posek, za katerega so mu bile že izdane odločbe o odobritvi poseka izbranih dreves, ob oddaji pa bo prejel identifikator poenostavljene izjave, kar zagotavlja pogoj sledljivosti (Evropski svet, 2025). V določenih primerih bo mogoče geolokacijo parcel nadomestiti s poštnim naslovom lokacije parcele ali obrata, če poštni naslov jasno ustreza geografski lokaciji zadevnih zemljišč ali obrata (Evropska komisija, 2025a). Poenostavitev bo ključna tudi za manjše lastnike gozdov, ki bi predvidoma lahko imeli več težav pri pripravi celotnih DDS izjav v IT-sistem.

Spremenjen časovni potek izvajanja uredbe EUDR (povzeto po Evropski svet, 2025; Evropska komisija, 2025b; MKGP, 2025b) je: 30. december 2026 za večja in srednja podjetja, 30. junij 2027 za mikro in majhna podjetja ter 30. december 2026 za mikro in majhna podjetja, ki so doslej spadala pod uredbo EUTR (Uredba EU o lesu). Prav tako so iz obsega uredbe izključeni nekateri tiskani proizvodi (npr. knjige, časopisi in tiskane slike) zaradi njihovega nizkega tveganja za krčenje gozdov (ex 49 iz priloge I uredbe EUDR).

Kljub nekaterim pobudam Evropska komisija zaenkrat ni napovedala revizije v letu 2026 oziroma se seznami držav po stopnji tveganja zaenkrat ne spreminjajo (nizko, standardno in visoko (Euractiv, 2025a). Naj spomnimo, da so vse države EU in pomembnejše trgovske partnerice Slovenije zunaj EU uvrščene med nizko tvegane, za katere se predvideva pregled DDS izjav pri 1 % gospodarskih subjektov (Dovečar in sod., 2025).

Izzivi slovenskih podjetij pred začetkom izvajanja EUDR

Največji izziv slovenskih podjetij pred začetkom izvajanja EUDR je vzpostavitev učinkovite sledljivosti lesa in lesnih izdelkov ter razumevanje obveznosti zavezancev v dobavni verigi. Na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Gozdarski inštitut Slovenije se v pripravljalnem obdobju obračajo mediji in predstavniki podjetij z vprašanji glede izvajanja EUDR. Z namenom zagotovitve utemeljenih odgovorov tudi širšemu krogu deležnikov objavljamo nekaj pojasnil spodaj. Več gradiv, priporočil oziroma pojasnil (zaenkrat glede izvajanja osnovne uredbe EUDR) pa je na voljo na spletni strani ministrstva na povezavi:

<https://www.gov.si/novice/2025-03-19-izvajanje-uredbe-evropske-unije-o-proizvodih-ki-ne-povzročajo-krcenja-gozdov/>.

Kdo je zavezanec za oddajo izjave DDS in kdo upravičen do poenostavljene enkratne izjave?

Po uredbi je zavezanec (operator) gospodarski subjekt, ki prvi da izdelek na trg EU – v slovenskem kontekstu (v primeru lesa) je to običajno lastnik ali upravljalec gozda. Do enkratnih in poenostavljenih DDS izjav bodo upravičeni mikro in mali primarni proizvajalci iz držav nizkega tveganja. Ob oddaji izjave prejmejo identifikator poenostavljene izjave, kar zagotavlja pogoj sledljivosti.

Kako zagotavljati sistem potrebne skrbnosti in kako dokazovati blago, dano na trg pred začetkom izvajanja EUDR?

Srednja in večja podjetja morajo oddajati DDS izjave v IT-sistem, v katerih navedejo podatke o drevesni vrsti, geolokaciji sečnje, količini in zakonitosti izvora lesa. IT-sistem nato DDS izjavi dodeli referenčno in verifikacijsko številko. Naslednji subjekt v verigi (npr. žage, predelovalci, trgovci) DDS izjav ne ustvari na novo, temveč hrani prejete referenčne številke (priporoča se digitalno hrambo, ni pa to nujno določeno), obvezno najmanj pet let. Tem podjetjem oz. trgovcem se v tem primeru ni potrebno registrirati v IT-sistem. Hkrati so izdelki, dani na trg EU pred začetkom izvajanja EUDR, izvzeti iz zahtev, če podjetja zanje lahko zagotovijo dokazila, kot so računi, carinske deklaracije ali dobavnice.

Kako bo izgledala digitalna evidenca z referenčnimi številkami?

Uredba ne določa načina hranjenja podatkov pri posameznem gospodarskem subjektu, saj je le ta odvisen od poslovanja posameznega podjetja, torej na kakšen način digitalne evidence z referenčnimi številkami vodi posamezen gospodarski subjekt oziroma podjetje je odvisno od njih samih. Obdobje hranjenja je določeno na 5 let, priporoča se digitalno hrambo teh števil. Predstavljamo si bodisi uvedbo nove enostavne podatkovne baze z zahtevanimi podatki, ki spremljajo referenčno številko (datum, opis proizvoda oz. surovine, ime oziroma naziv dobavitelja ter kupca vključno z naslednjimi podatki: registrirano trgovsko ime ali registrirano znamko, poštni naslov, elektronski naslov in, če je

na voljo, spletni naslov dobavitelja oziroma kupca), bodisi vključitev referenčnih števil in zahtevanih podatkov v že obstoječe poslovodne evidence oz. sisteme.

Kako zagotavljati sledljivost surovin različnih dobaviteljev?

Pomemben tehničen izziv podjetjem predstavlja mešanje surovin različnih dobaviteljev (npr. v silosih ali skladiščih). EK v pojasnilih zahteva, da zavezanci zagotovijo sledljivost vseh vključenih proizvodov oziroma geolokacij proizvodnje surovin. Za podrobnejše pojasnilo prosimo glejte na spletni strani ministrstva pod zavihkom Pogosta vprašanja in odgovori EUDR (FAQ EUDR), v prvem poglavju dokumenta, odgovore 2, 3 in 4 na str. 13). Priporočena rešitev je vodenje evidence serijskih števil, časovnih oznak ter ločevanje proizvodnih lotov po načelu »first in – first out«, kar omogoča povezovanje vsake serije z ustreznimi DDS oziroma poenostavljenimi izjavami. V primeru, da fizično ločevanje proizvodov oziroma lotov ni mogoče, je treba poročati 200 % količin (podrobneje pojasnjeno v FAQ EUDR: glejte odgovor 17 v prvem poglavju na str. 17).

Naslednji koraki in sklep

Ali bodo to zadnje spremembe in potrjeni datumi začetka izvajanja določil uredbe EUDR, trenutno ne ve nihče. Trenutne spremembe in doseženi dogovor mora med 15. in 18. decembrom formalno potrditi še Svet EU in Evropski parlament. Pričakuje se, da bo postopek sprejet brez zapletov.

Za december Evropska komisija pripravlja nove izvedbe spletnih izobraževanj o uporabi IT sistema EUDR. Termini in povezave webinarjev so dostopni na:

https://green-forum.ec.europa.eu/nature-and-biodiversity/deforestation-regulation-implementation/information-system-deforestation-regulation_en.

Za leto 2026 se pričakujejo nadaljnji napor za zmanjševanje nejasnosti in težav pri izpolnjevanju zahtev EUDR. V okviru obstoječe večdeležniške platforme Komisije za zaščito svetovnih gozdov se vzpostavlja stalni dialog s strokovnjaki in deležniki. O morebitnih večjih izpadih ali motnjah IT-sistema bodo morali pristojni organi obveščati EK (MKGP, 2025b).

Morebitne dodatne poenostavitve in predloge za dodatne ukrepe zmanjševanja administrativnih bremen – če se bo ocenilo, da ostajajo previsoka – mora EK v obliki poročila h kateremu po potrebi priloži nov zakonodajni predlog (dodatna sprememba uredbe EUDR) pripraviti do aprila 2026 (MKGP, 2025b).

Čeprav uredba pomeni dodatno administrativno breme, prinaša tudi spodbudo za digitalizacijo procesov, večjo preglednost izvora surovin in konkurenčnost podjetij, ki bodo pravočasno vzpostavila skladne postopke po EUDR. Dodatno pripravljalo obdobje večina zavezancev pozdravlja, nekatera podjetja pa opozarjajo, da ponovne spremembe določil EUDR in odlašanje povzročajo negotovost, hkrati pa zmanjšujejo vrednost že izvedenih administrativnih in finančnih ukrepov za zagotavljanje skladnosti. V letu 2026 bo zato pomembno zagotoviti predvidljivo poslovno okolje in enake konkurenčne pogoje za vse člene dobavnih verig.

Viri

- Dovečar in sod., 2025. EUDR v praksi: Kaj prinašajo zadnje poenostavitve in razvrstitev držav? URL: <https://wcm.gozdis.si/sl/novice/2025062711453536/eudr-v-praksi:-kaj-prinasajo-zadnje-poenostavitve-in-razvrstitev-drzav/> (citirano: 9. 12. 2025)
- Euractiv, 2025a. EU set to propose new delay to anti-deforestation rules. URL: <https://www.euractiv.com/news/eu-set-to-propose-new-delay-to-anti-deforestation-rules/> (citirano: 17. 10. 2025)
- Euractiv, 2025b. EU countries back German push to delay, reopen deforestation rules. URL: <https://www.euractiv.com/news/eu-countries-back-german-push-to-delay-reopen-deforestation-rules/> (citirano: 9. 12. 2025)
- Evropska komisija, 2025a. Commission proposes targeted measures to ensure the timely implementation of EU Deforestation Regulation. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_2464 (citirano: 22. 10. 2025)
- Evropska komisija, 2025b. Clarity and predictability to ensure a smooth entry into application of the EU Deforestation Regulation. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_2939 (citirano: 9. 12. 2025)
- Evropski svet, 2025. Deforestation: Council ready to start talks with Parliament on a targeted revision of the regulation. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/11/19/deforestation-council-ready-to-start-talks-with-parliament-on-a-targeted-revision-of-the-regulation/> (citirano: 8. 12. 2025)
- MKGP, 2025a. Evropska komisija bo predlagala odlog izvajanja Uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. URL: <https://www.gov.si/novice/2025-09-23-evropska-komisija-bo-predlagala-odlog-izvajanja-uredbe-o-proizvodih-ki-ne-povzrocajo-krcenja-gozdov/> (citirano: 17. 10. 2025)
- MKGP, 2025b. Uredba Evropske unije o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov (EUDR) poenostavljena. URL: <https://www.gov.si/novice/2025-12-05-uredba-evropske-unije-o-proizvodih-ki-ne-povzrocajo-krcenja-gozdov-eudr-poenostavljena/> (citirano: 9. 12. 2025)
- STA, 2025. Bruselj načrtuje vnovično preložitev izvajanja uredbe EU o krčenju gozdov. URL: <https://www.sta.si/3469720/bruselj-nacrtuje-vnovicno-prelozitev-izvajanja-uredbe-eu-o-krcenju-gozdov> (citirano: 17. 10. 2025)